

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบความคิดเห็นในการเลือกเรียนรายวิชาใน สาขา ศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุและแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชา ในสาขาศิลปหัตถกรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9

สมมติฐานการวิจัย

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุและแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และนักเรียน แผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผน การเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 (อุดรธานี หนองคาย เลย สกลนครและขอนแก่น) จำนวน 9 โรงเรียน แบ่งออกเป็นแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ โรงเรียนละ 20 คน

แผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษาโรงเรียนละ 20 คน รวมโรงเรียนละ 40 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 360 คน

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุและแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา โดยอาศัยแนวความคิดที่ได้จากการศึกษาข้อมูลหลักสูตรและเอกสารการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ศึกษาตัวรวารสาร สิ่งตีพิมพ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ สัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานครและในเขตการศึกษา 9 และขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (open-ended questionnaire) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จำนวน 40 คน ในโรงเรียนกัลยาณวัตร และโรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95 แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 (อุดรธานีหนองคาย เลย สกลนคร และขอนแก่น) จำนวน 360 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืน 360 ชุด (ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง) และได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ จำนวนทั้งสิ้น 360 ชุด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัธยเลขคณิต (arithmetic mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และทดสอบค่าที (t-test)

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพและข้อมูลที่เกี่ยวข้องของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จำนวน 180 คน เป็นชาย 84 คน เป็นหญิง 96 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-18 ปีและเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะเป็นครั้งคราว แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมศิลปะของโรงเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้แก่ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกร เรียงตามลำดับ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อเดือนส่วนมากมีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป

1.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จำนวน 180 คน เป็นชาย 78 คน เป็นหญิง 102 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี และเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะเป็นครั้งคราวแต่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมศิลปะของโรงเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้แก่ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรเรียงตามลำดับ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อเดือนส่วนมากมีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป

1.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จำนวน 360 คนเป็นชาย 162 คน เป็นหญิง 198คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี และเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางศิลปะเป็นครั้งคราว แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกชมรมศิลปะของโรงเรียน อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองได้แก่ รับราชการ ค้าขาย เกษตรกรเรียงตามลำดับ รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อเดือนส่วนมากมีรายได้ มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป

2. สรุปและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุและแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชา วิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม โดยส่วนรวมสอดคล้องกันคือเห็นด้วย กับสาเหตุในการเลือกเรียน

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์กับแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษาในรายละเอียดแต่ละข้อที่ระบุไว้ ทั้งโดยส่วนรวมและในรายข้อปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน

2.2 ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขา

ศิลปหัตถกรรมโดยส่วนรวมสอดคล้องกันคือ เห็นด้วยกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมที่ระบุไว้ และมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์กับแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ในรายละเอียดแต่ละข้อที่ระบุไว้ ปรากฏว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 เกือบทุกข้อ ยกเว้นข้อที่ว่า ได้มีโอกาสสร้างสรรค์งานศิลปะและเลือกเรียน เพราะได้รับคำแนะนำจากครูหรือฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ด้านเนื้อหาวิชาสาขาศิลปหัตถกรรม

2.3.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ได้เรียนไปแล้ว 3 ลำดับแรก คือ ศบ.121 ทฤษฎีสี ศบ.111 ศิลปะนิยม ศบ.231 ศิลปะประจำชาติ รายวิชาที่เรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ.471 การออกแบบ-เขียนแบบ รายวิชาที่เรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ.351 ประวัติศิลปะ รายวิชาที่ควรเพิ่มเติมเนื้อหาทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นได้แก่รายวิชา ศบ.471 การออกแบบ-เขียนแบบ ศบ.341 องค์ประกอบศิลปะ ศบ. 121 ทฤษฎีสี ตามลำดับ

2.3.2 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ได้เรียนไปแล้ว 3 ลำดับแรก คือ ศบ.121 ทฤษฎีสี ศบ.111 ศิลปะนิยม ศบ.341 องค์ประกอบศิลปะ รายวิชาที่เรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ.471 การออกแบบ เขียนแบบ รายวิชาที่เรียนแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ.351 ประวัติศิลปะ รายวิชาที่ควรเพิ่มเติมเนื้อหาทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นได้แก่รายวิชา ศบ.471 การออกแบบ-เขียนแบบ ศบ.461 การเขียนภาพฉาย ศบ.231 ศิลปะประจำชาติ ตามลำดับ

2.3.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับรายวิชาที่ได้เรียนไปแล้ว 3 ลำดับแรก คือ ศบ.121 ทฤษฎีสี ศบ.111 ศิลปะนิยม ศบ.341 องค์ประกอบศิลปะ รายวิชาที่เรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ.471 การออกแบบ-เขียนแบบ รายวิชาที่เรียนแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุดได้แก่รายวิชา ศบ. 351

ประวัติศิลปะ รายวิชาที่ควรเพิ่มเติมเนื้อหาทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้นได้แก่ รายวิชา ศป.471 การออกแบบ-เขียนแบบ ศป.461 การเขียนภาพฉาย ศป.121 ทฤษฎีสี ตามลำดับ

2.4 ด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะ

2.4.1 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ส่วนมากมีความคิดเห็นที่สามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุดในด้าน การตกแต่งที่อยู่อาศัย และเมื่อเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วสามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไปประยุกต์ใช้กับอาชีพในท้องถิ่นได้แก่การออกแบบของที่ระลึก นักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงในสาขาต่างๆ และสถาบันการศึกษาต่างๆเรียงตามลำดับ ดังนี้คือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะมัณฑนศิลป์ สาขา การออกแบบภายใน มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงในสถานศึกษาที่อยู่ใน ส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) นักเรียนต้องการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะส่วนใหญ่เลือกที่จะประกอบ อาชีพในภูมิภาคของตนเองและนักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับ สูงระหว่างสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) กับสถาบันในส่วนภูมิภาค มีความแตกต่างกัน

2.4.2 นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษาส่วนมาก มี ความคิดเห็นที่สามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุดในด้าน การตกแต่ง ที่อยู่อาศัย และเมื่อเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแล้วสามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไป ประยุกต์ใช้กับอาชีพในท้องถิ่นได้แก่การออกแบบของที่ระลึก นักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้าน ศิลปะในระดับสูงในสาขาต่างๆและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้ คือคณะมัณฑนศิลป์ สาขาการออกแบบภายใน มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะโบราณคดี สาขาโบราณคดี มหาวิทยาลัย ศิลปากร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักเรียน ต้องการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงส่วนมากเลือกศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) นักเรียนต้องการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะส่วนใหญ่เลือกที่จะประกอบอาชีพใน ภูมิภาคของตนเองและนักเรียนส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูง ระหว่างสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) กับสถาบันในส่วนภูมิภาคมีความแตกต่างกัน

2.4.3 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ส่วนมากมีความคิดเห็นว่า สามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะ ไปใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุดในการตกแต่งที่อยู่อาศัย และเมื่อเรียนจบหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนปลายแล้วสามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไปประยุกต์ใช้กับอาชีพในท้องถิ่นได้แก่ การออกแบบ ของที่ระลึก นักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงในสาขาต่าง ๆ และสถาบันการ ศึกษาต่าง ๆ เรียงตามลำดับดังนี้คือ คณะมัณฑนศิลป์ สาขาการออกแบบภายใน มหาวิทยาลัย ศิลปากร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์สาขาสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะสถาปัตยกรรม ศาสตร์ สาขาสถาปัตยกรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นักเรียนต้องการศึกษาต่อทางด้านศิลปะใน ระดับสูง ส่วนมากเลือกศึกษาในสถานศึกษาในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) นักเรียนต้องการประกอบ อาชีพทางด้านศิลปะส่วนใหญ่เลือกที่จะประกอบอาชีพในภูมิภาคของตนเองและนักเรียนส่วนมากมี ความคิดเห็นว่าการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงระหว่างสถาบันการศึกษาในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) กับสถาบันในส่วนภูมิภาคมีความแตกต่างกัน

3. ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะทั่วไปของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จากแบบสอบถามปลายเปิด สรุปได้ดังนี้คือ

3.1 ด้านเนื้อหารายวิชาและการเรียนการสอนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมปรากฏว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคม ศึกษา-ภาษามีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เรียงความถี่จากมากไปหาน้อย ดังนี้ควร เพิ่มเนื้อหา ทางด้านการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ควรเพิ่มสื่อการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยครบถ้วน ครูผู้สอน ศิลปะไม่เอาใจใส่การสอนเท่าที่ควร ควรให้มีการทัศนศึกษาและปฏิบัตินอกสถานที่ ควรเพิ่มรายวิชา ต่าง ๆ ในสาขาศิลปหัตถกรรมให้มากขึ้น ควรเน้นเนื้อหาทางด้านทฤษฎีให้มากขึ้น ควรเพิ่มเวลา เรียนให้มากขึ้น ควรเพิ่มรายวิชาที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ประกอบ อาชีพได้จริง ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการออกแบบและโฆษณา ควรปรับปรุงห้องเรียนศิลปะให้น่า เรียนยิ่งขึ้น ควรเพิ่มเติมเนื้อหาเพื่อปลูกฝัง เรื่องการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมครูผู้สอนควรให้ เวลาในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น เนื้อหาทางด้านศิลปะต้องทันสมัย รายวิชาที่สอนควรสอนให้ครอบคลุม เนื้อหา ควรให้มีการสอนเสริมทางด้านศิลปะในวันว่างสอนซ่อมเสริมควรสอนขั้นตอนการสร้าง สรรค์งานศิลปะให้ชัดเจน ควรเพิ่มเนื้อหาทางด้านจิตรกรรม

3.2 ความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะทั่วไป ปรากฏว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เรียงความถี่จากมากไปหาน้อยดังนี้ นักเรียนทราบว่าตนเองมีความถนัดทางด้านศิลปะจึงได้เลือกเรียน ควรมีการแนะแนวและให้ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูง มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ควรรับจำนวนนักศึกษาทางด้านศิลปะให้มากขึ้น ควรให้มีการประกวดผลงานทางด้านศิลปะและจัดแสดงผลงานในส่วนภูมิภาคให้มากยิ่งขึ้น เรียนศิลปะช่วยผ่อนคลายอารมณ์ได้ดี ควรเปิดโอกาสให้แสดงออกทางด้านศิลปะอย่างเต็มที่ ควรจัดหาทุนเรียนดีทางด้านศิลปะหรือโควตาในการเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย เรียนศิลปะช่วยทำให้บุคลิกภาพดีขึ้น สามารถนำความรู้ทางด้านศิลปะไปหารายได้พิเศษได้ ควรให้ความรู้ผู้ประกอบการเกี่ยวกับคุณค่าของศิลปะ ผู้ประกอบการจะได้สนับสนุนให้เรียนทางด้านศิลปะ เรียนทางด้านศิลปะหางานทำยาก

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความคิดเห็นในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9" ผู้วิจัยได้แบ่งอภิปรายผลการวิจัยออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงที่เลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม มีจำนวนมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะค่านิยมของสังคมเกี่ยวกับการเลือกอาชีพมีแนวโน้มเปลี่ยนไป ซึ่งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจะมีความสนใจในอาชีพต่างกัน จากงานวิจัยของโครเวลล์ (Crowell, 1970) ได้ทำการศึกษาพบว่านักเรียนชายสนใจในอาชีพกลางแจ้ง งานด้านจักรกล งานด้านคำนวณและงานด้านวิทยาศาสตร์ ส่วนนักเรียนหญิงสนใจในงานศิลปะ วรรณกรรม งานดนตรี งานบริการสังคมและงานเสมียน จะเห็นได้ว่าลักษณะงานมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

1.2 อายุของนักเรียน การวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีอายุไล่เลี่ยกัน กล่าวคือประมาณ 16-18 ปี เป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นไป

ตามเกณฑ์อายุที่เข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา และมีนักเรียนเพียงส่วนน้อยที่มีอายุมาก คือ อายุ 19-20 ปี

1.3 อาชีพของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมากที่สุด ส่วนอาชีพอันดับรองลงมาคือค้าขายและเกษตรกรรม ตามลำดับ จากงานวิจัยของมารศรี กงเกตุ (2523) ได้ทำการศึกษาพบว่า อาชีพของบิดามารดาไม่มีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพของนักเรียน จะเห็นได้ว่าอาชีพของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียน

1.4 รายได้ของผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป จากการวิจัยของมารศรี กงเกตุ (2523) ได้ทำการศึกษาพบว่า รายได้ของบิดามารดามีผลกระทบต่อทางเลือกอาชีพของนักเรียน จะเห็นได้ว่ารายได้ของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียน เพราะการเรียนรายวิชาต่าง ๆ ในสาขาศิลปหัตถกรรม จำเป็นต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ในการฝึกปฏิบัติงาน ฉะนั้น นักเรียนที่จะเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม จำเป็นต้องมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างดีและรายได้ที่แน่นอน

2. ด้านสาเหตุในการเลือกรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง ในข้อที่ว่าได้มีโอกาสใช้ฝีมือและความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เห็นภาคปฏิบัติมากกว่าทฤษฎีและเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523) ในหลักการข้อ 1. ระบุไว้ว่าเป็นหลักสูตรที่เน้นการเลือกกลุ่มวิชาตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ เพื่อผู้เรียนจะได้ยึดเป็นอาชีพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร เกตุสิงห์ (2522) และสนั่น ประจงจิตร (2515) ต่างก็พบว่าความรัก ความสนใจและความถนัดเป็นสาเหตุจูงใจให้บุคคลเลือกศึกษาในสาขาวิชาที่ต่าง ๆ ที่ตนต้องการ เช่นเดียวกับงานวิจัยของวาสนา เจริญวิเชียรฉาย (2530) ที่พบว่า สิ่งจูงใจของนักศึกษาในด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกเรียนวิชาเอกศิลปหัตถกรรม ในระดับมาก คือ ความรัก ความสนใจ และความถนัด ในสาขาวิชาชีพหัตถกรรม ดังนั้นการที่นักเรียนได้มีโอกาสใช้ฝีมือและ

ความสามารถของตนอย่างเต็มที่จึงเป็นการฝึกทักษะในสิ่งที่ตนสนใจและมีความถนัด เพื่อนำไปใช้ ในการประกอบอาชีพ และศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงได้

ส่วนสาเหตุที่เลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เพราะเน้นภาคปฏิบัติมากกว่า ทฤษฎีนั้นเป็นความต้องการของนักเรียนที่เลือกเรียนสาขาวิชานี้ เพื่อต้องการฝึกทักษะด้านปฏิบัติมากกว่าด้านทฤษฎี ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของเสริมจิต ชูพินิจ (2514) พบว่า นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การสอนควรเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี สาเหตุอีกประการหนึ่งที่นักเรียนเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เพราะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงได้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2523) ในหลักการข้อ 2. ที่ระบุไว้ว่า เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้ผู้เรียนได้หาความรู้เพิ่มเติมและเป็นพื้นฐานสำหรับศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทน์ อินทรสุต (2510) พบว่า เหตุจูงใจในการเข้าเรียนช่างก่อสร้าง คือ การได้เรียนต่อสูงขึ้นได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของราตรี รุ่งโรจน์ดี (2515) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มการเลือกเรียนต่อสายสามัญและสายอาชีพ พบว่านักเรียนต้องการเรียนต่อระดับอุดมศึกษามากกว่าระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา และฟิลิป (Philip, 1965) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องค่านิยมและการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่านักเรียน ยังต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป เพื่อนำตนไปสู่จุดมุ่งหมายในชีวิตที่ตั้งไว้

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านสาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา พบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นด้านสาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยได้ชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้สาเหตุในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มจะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยส่วนรวมก็ตาม แต่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของความคิดเห็นที่ได้รับเป็นรายข้อจะพบว่ามีความคิดเห็นบางประการที่ยังมีความแตกต่างกันอยู่คือ นักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษามีความเห็นด้วยว่า การเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมมีสาเหตุจากรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมนั้น เป็นวิชาที่ไม่มีการบ้านมากหรือไม่ จากการศึกษาถึงแม้จะชี้ได้ไม่ชัดเจนนัก แต่ก็เชื่อได้ในระดับหนึ่งว่า การมีการบ้านมากจะมีผลต่อการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม และการมีการบ้านมากจะส่งผลต่อการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม

ซึ่งส่งผลต่อนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษาภาษา มากกว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

จากการศึกษาความคิดเห็นเป็นรายข้อยังมีความคิดเห็นอีกประการหนึ่งที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นแตกต่างกันคือ นักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความเห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เป็นเพราะว่ารายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมสามารถช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนในวิชาอื่น ๆ ได้ ส่วนนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เห็นด้วยว่ารายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม สามารถช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนวิชาอื่น ๆ และนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จะเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมเพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด จากการเรียนวิชาอื่น ๆ จำนวนนักเรียนมากกว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

จากการศึกษาความคิดเห็นที่แตกต่างกันบางประการของนักเรียนทั้งสองกลุ่มได้ชี้ให้เห็นว่า พื้นฐานการเรียนที่แตกต่างกัน การตัดสินใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม จะมีสาเหตุแตกต่างกันด้วย นักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จะเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เพราะกังวลเกี่ยวกับการมีภาระบ้านมาก แล้วยังเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เพื่อช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียนวิชาอื่น ซึ่งต่างจากนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

3. ด้านแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่งในข้อที่ว่า อาชีพศิลปหัตถกรรม เป็นอาชีพอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ สุขทวี (2505) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติและความสนใจของนักศึกษาที่มีต่ออาชีพ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกอาชีพด้วยตนเอง และเป็นงานที่มีลักษณะเป็นอิสระ เช่นเดียวกับงานวิจัยของไพศาล โกรสิทธิ์ (2524) ที่ได้ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมการทำงานของคนไทย พบว่า ค่านิยมการทำงานของคนไทย ต้องการงานที่มีอิสระ ดังนั้นแรงจูงใจที่นักเรียนเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เพราะนักเรียนต้องการที่จะประกอบอาชีพศิลปหัตถกรรม ซึ่งเป็นอาชีพอิสระในอนาคต

การศึกษาเปรียบเทียบด้านแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชา ในสาขาศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ และแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่าแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มจะมีความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยส่วนรวมก็ตาม แต่เมื่อศึกษาเปรียบเทียบผลของความคิดเห็นที่ได้รับเป็นรายข้อ จะพบว่ามีความคิดเห็นบางประการที่ยังมีความแตกต่างกันอยู่คือ ประการแรก แรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมที่เกิดจากคำแนะนำของครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียน นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ไม่เห็นด้วยว่าการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม เกิดจากคำแนะนำของครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนส่วนนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา มีความเห็นว่า คำแนะนำของครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนมีส่วนช่วยในการตัดสินใจมีส่วนกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจ จากผลการศึกษาจะพบว่า การเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจได้ในกลุ่มนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ส่วนการตัดสินใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ พบว่าจะตัดสินใจเลือกเอง ครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนมีส่วนสร้างแรงจูงใจในการเลือกเรียนน้อยกว่านักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา

ประการที่สอง ความคิดเห็นในด้านการมีโอกาสสร้างสรรค์งานศิลปะ จากการศึกษาพบว่านักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเห็นด้วยที่เลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมเป็นเพราะจะได้มีโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ แต่จากการศึกษาพบว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ มีจำนวนความคิดเห็นสูงกว่านักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา จำนวนความคิดเห็นที่แตกต่างกันย่อมชี้ให้เห็นว่า การมีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะจะสามารถเป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาวิชาศิลปหัตถกรรมได้ดี สำหรับนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์

จากการศึกษาความคิดเห็นด้านแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า การเลือกเรียนของนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ จะตัดสินใจเลือกเอง เป็นส่วนใหญ่ ครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนมีส่วนในการสร้างแรงจูงใจน้อย ซึ่งต่างจากการเลือกเรียนของนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนจะมีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจในการเลือกเรียนมาก จากความคิดเห็นที่แตกต่าง

กันชี้ให้เห็นว่า นักเรียนที่มีพื้นฐานการเรียนรู้ต่างกัน วิธีการสร้างแรงจูงใจในการเลือกเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม โดยอาศัยครูและฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนจะให้ได้ผลดีสำหรับนักเรียน แผนการเรียนสังคมศึกษา-ภาษา ส่วนนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ นั้น การมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ความมีคุณค่าและประโยชน์ต่าง ๆ ของรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ตลอดจนการนำความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะจะเป็นแรงจูงใจได้ดีในการเลือกเรียน

4. ด้านเนื้อหาวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม

จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นในด้านเนื้อหาวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม ระหว่างนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และนักเรียนสังคมศึกษา-ภาษา พบว่า รายวิชาที่เลือกเรียนมีจำนวน 8 รายวิชา นักเรียนจะต้องเรียนครบทุกรายวิชา และนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่า วิชาที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ประโยชน์ได้มากที่สุดคือวิชา ศป.471 การออกแบบ-เขียนแบบ ส่วนวิชาที่ผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้น้อยที่สุดคือ ศป.351 ประวัติศิลปะ จากการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นทางด้านเนื้อหาในรายวิชาต่าง ๆ ของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม พบว่า เนื้อหารายวิชาการออกแบบ-เขียนแบบเป็นเนื้อหาวิชาที่ผู้เรียนทั้งสองกลุ่มสามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการสอบเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทางด้านศิลปะในสาขาต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนต้องการมากที่สุดคือ คณะมัณฑนศิลป์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ นอกจากนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าเนื้อหาวิชาการออกแบบ-เขียนแบบ เมื่อผู้เรียนเรียนแล้วสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ เช่น การออกแบบของที่ระลึก และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ เช่น การตกแต่งที่อยู่อาศัย

จากการศึกษาการปรับปรุงเนื้อหาวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ควรปรับปรุงเนื้อหาวิชา ศป.471 การออกแบบ-เขียนแบบมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากวิชาดังกล่าวเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อผู้เรียนในด้านต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจให้มากที่สุด ตลอดจนฝึกฝนทักษะต่าง ๆ ให้ดีที่สุด จากความคิดเห็นดังกล่าวนี้ นักเรียนทั้งสองกลุ่ม จึงเห็นว่าควรมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชา ศป.471 การออกแบบ-เขียนแบบโดยให้เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น

5. ด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นด้านการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะระหว่างนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์และนักเรียนแผนการเรียนสังคมศึกษา ภาษา พบว่า ทางด้านการศึกษาต่อนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นว่าแนวทางการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงในสถาบันต่าง ๆ จะพบว่าเป็นคณะที่สอนเกี่ยวกับวิชาการออกแบบ-เขียนแบบ นักเรียนจึงต้องการให้เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาทั้งทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติงานและสาขาทางด้านศิลปะในระดับอุดมศึกษาที่นักเรียนเลือกเรียนมากที่สุดคือ คณะมัณฑนศิลป์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ทั้งในมหาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และจากการศึกษาต่อในระดับสูงทางด้านศิลปะนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สถาบันการศึกษาในส่วนกลาง (กรุงเทพฯ) กับสถาบันในส่วนภูมิภาค มีความแตกต่างกันในด้านความเชื่อถือในด้านวิชาการที่จะได้รับจากการศึกษาต่อ และการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคของตนเองจะช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายในการเรียนได้ส่วน การประกอบอาชีพนักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ต้องการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะในภูมิภาคของตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้ได้มีประเด็นสำคัญ ซึ่งจะ เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน รายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะ ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการศึกษาตามความมุ่งหวังผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เรื่องหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลหนึ่งที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเลือกเรียนรายวิชา ในสาขาศิลปหัตถกรรม คือ เลือกเรียนเพราะมีความถนัดทางด้านศิลปะมีความชอบและมีใจรัก ดังนั้น เพื่อสนองความต้องการของนักเรียนในด้านการเรียนการสอน ด้านการศึกษาต่อทางด้าน ศิลปะในระดับอุดมศึกษา และด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งในปัจจุบันมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาคได้ ขยายโอกาสทางการศึกษาทางด้านศิลปะมากยิ่งขึ้น โรงเรียนควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและการ เรียนการสอนดังนี้

1.1 หลักสูตรควรเพิ่มเนื้อหาทางการปฏิบัติงานให้มากขึ้นและควรเพิ่มรายวิชาต่าง ๆ ในสาขาศิลปหัตถกรรมให้มากขึ้น เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนรายวิชาที่ตนเองถนัด และมีความสนใจ นักเรียนจะได้มีความมั่นใจในการเลือกคณะและสาขาวิชาในการสอบเข้ามหาวิทยาลัย หรือศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

1.2 เนื้อหาทางด้านศิลปะต้องทันสมัย และควรเพิ่มเวลาเรียนในแต่ละรายวิชาให้มากขึ้นและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้จริง ถ้านักเรียนไม่ได้ศึกษาต่อก็สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพได้

2. อาจารย์ผู้สอน

2.1 อาจารย์ควรให้ความสนใจในการสอน และต้องอธิบายให้มีความชัดเจนในขั้นตอนการสร้างสรรคงานศิลปะ ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องและนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านความรู้และทักษะ อาจารย์ควรใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้มากยิ่งขึ้น โดยอาจจะใช้ชั่วโมงสอนซ่อมเสริมในการสอนเสริมทางด้านศิลปะให้แก่ นักเรียน ซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงานทางด้านศิลปะมากขึ้นและ เกิดความมั่นใจในการสอบเข้าศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูงต่อไป

2.2 การเรียนการสอน ควรมีสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทันสมัยและพอเพียง โรงเรียนควรมีความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน อาคารสถานที่ หนังสือและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ทางด้านศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทัศนีย์ ใจชื่อ (2525) เรื่อง ปัญหาการจัดแผนการเรียนวิชาอาชีพในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า เรื่องที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ การขาดความพร้อมในโรงฝึกงานหรือห้องปฏิบัติการเครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ฉะนั้นโรงเรียนในส่วนภูมิภาคจึงประสบกับปัญหามากกว่า โรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และควรให้มีการทัศนศึกษาและฝึกปฏิบัติงานทางด้านศิลปะนอกสถานที่ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้พานักเรียนไปทัศนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวีชรา คลายนาท (2523) และปาริชาติ วรรณประภา (2518) พบว่า กิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนจัดให้แก่ผู้เรียนน้อยที่สุด คือ การศึกษานอกสถานที่ใช้เวลามากและเกิดปัญหาหลายอย่าง สำหรับในเรื่องนี้ผู้วิจัยเห็นว่าการพาไปดูงานนอกสถานที่หรือทัศนศึกษาเป็นกิจกรรมที่จำเป็น และมีความสำคัญไม่น้อยสำหรับการเรียนการสอนศิลปะ เพราะการได้สัมผัสของจริงหรือได้เห็นของจริง ย่อมสื่อความเข้าใจในเนื้อหาได้ดีกว่าการฟังคำบรรยายเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะทำให้ นักเรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนควรจัดให้มีการบริการแนะแนวให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพทางด้านศิลปะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไชยพร ตัณฑ์จิตานนท์ (2524) เรื่อง สภาพการเรียนการสอนวิชาอาชีพตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ในเขตการศึกษา 8 พบว่า การบริการด้านการแนะแนวอาชีพที่โรงเรียนจัดขึ้น มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ในเรื่องการสัมภาษณ์นักเรียนก่อนที่จะตัดสินใจเลือกแผนการเรียนและการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ ซึ่งจะทําให้นักเรียนและผู้ปกครองเกิดความไม่มั่นใจในการตัดสินใจเลือกเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อทางด้านศิลปะในระดับสูง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรจะได้มีการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ในเชิงเจาะลึกเฉพาะเรื่อง ดังนี้ คือ

1. ศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร สภาพการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน รายวิชา ในสาขาศิลปหัตถกรรม ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ศึกษาเกี่ยวกับครูผู้สอนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมในด้านบุคลิกภาพและสมรรถภาพทางการสอน และควรสำรวจความต้องการ ความช่วยเหลือในการเสริมสมรรถภาพของครูผู้สอน รายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรม
3. ศึกษาเกี่ยวกับสัมฤทธิผลในการเรียนรายวิชาในสาขาศิลปหัตถกรรมในเชิงความสัมพันธ์กับตัวแปรทางการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อทางด้านศิลปะของนักเรียน